

Stad van pioniers en vernieuwers!

Een wenkend perspectief voor de toekomst van Zoetermeer

Horizon. Wie nadenkt over de toekomst van Zoetermeer kan er niet omheen: je begint met het plaatsen van een stip aan de horizon. Die stip is uiteraard niet het enige doel. De weg er naartoe is misschien nog wel belangrijker. Dit essay vormt een vertrekpunt voor beiden: zowel dé stip als dé weg er naartoe. Het biedt een ‘wenkend perspectief’ voor de toekomstige ontwikkeling van de stad. Rode draad daarin is om vooral door te gaan met dat wat Zoetermeer groot maakte: alle vrijheid en ruimte bieden aan pioniers en vernieuwers. Zij maakten Zoetermeer immers tot de succesvolle stad die het nu is: een stad die zichtbaar uitmunt in toegepaste innovaties, die duurzame en aantrekkelijke woongebieden realiseert en die de vrijetijdseconomie van de hele regio versterkt. Door slimme verbindingen aan te gaan met de stad wordt de samenleving de motor van veranderingen. Dankzij het enthousiasme, de inzet en inventiviteit van alle Zoetermeesters kunnen we de stad in de toekomst nog mooier maken. Zoetermeer maakt het mogelijk!

Het geheim van Zoetermeer

Groei. In één generatie ontwikkelde het dorp Zoetermeer zich tot een alom gewaardeerde woonstad met inmiddels bijna 125.000 inwoners. Een woonstad die een groene woonomgeving weet te combineren met een hoogwaardig stedelijk aanbod van onderwijs, cultuur en recreatie. Tijdens de onstuimige jaren van groei wist Zoetermeer haar hoge niveau van dienstverlening telkens te vernieuwen en op een hoog peil te houden. Ondernemers, inwoners en maatschappelijke instellingen creëerden zo samen met de gemeente de leef en -woonkwaliteit waar de stad inmiddels voor staat. Met recht mag Zoetermeer zich anno 2014 dan ook één van de aantrekkelijkste ‘Nieuwe Steden’ van Nederland noemen.

Opgaven. Om die kwaliteit ook in de toekomst te kunnen blijven handhaven zal de stad goed moeten inspelen op brede maatschappelijke ontwikkelingen. Ontwikkelingen zoals de toenemende vergrijzing en de noodzaak tot een meer duurzaam en gezond leefklimaat. Er zijn daarnaast ook opgaven die meer specifiek voor Zoetermeer als ‘Nieuwe Stad’ gelden. Denk hierbij aan het op peil houden van (grote) delen van de woningvoorraad, die toe zijn aan een (eerste) opknapbeurt. Of de door de bevolkingsopbouw in Zoetermeer relatief harder stijgende zorgvraag. Maar ook het veilig houden van de stad. Dit laatste is iets waar veel jonge steden mee aan de slag moeten. Tenslotte is het van groot belang de goede bereikbaarheid van Zoetermeer verder uit te bouwen. Dit kan door in te spelen op de kansen die station Bleizo gaat bieden, maar ook door de openbaar vervoer verbinding met Rotterdam te verbeteren.

Een sterke binding met dat wat Zoetermeer groot heeft gemaakt is wat de mensen in deze stad met elkaar delen.

Kracht. Een sterke binding met dat wat Zoetermeer groot heeft gemaakt is wat de mensen in deze stad met elkaar delen. Of ze nu bewoner zijn, vrijwilliger of ondernemer. Of ze werkzaam zijn in het onderwijs, het bedrijfsleven, het bestuur of het maatschappelijk middenveld. Zoetermeer is mede hun creatie, het resultaat van hun inzet, ondernemerschap en pioniersgeest. Daarin ligt de geheime kracht van Zoetermeer. En die kracht wil Zoetermeer verder ontwikkelen en benutten om haar toekomst vaste vorm te geven.

Zoetermeer in de Metropoolregio

Metropool. Meer dan ooit is de toekomst van Zoetermeer verbonden met die van de omringende steden en gebieden. Tezamen vormen zij de Metropoolregio Rotterdam/Den Haag: een stevig ontwikkelde, innovatieve en economisch krachtige regio, die zich kan meten met andere, vergelijkbare metropolen in Nederland en Europa. Met ruim 2,2 miljoen inwoners is de Metropoolregio het economisch hart van de Zuidelijke Randstad. Hier wordt jaarlijks 15 procent van het Nederlandse inkomen verdiend. Wat goed is voor de regio, is goed voor Zoetermeer. En omgekeerd. Welvaart en vitaliteit van stad en regio zijn nauw met elkaar verbonden. Investeren in regionale samenwerking is dus een verstandige keuze.

Internationaal. Kenmerkend voor de economische kracht van de Metropoolregio is haar internationale gerichtheid. De aanwezigheid van een sterk logistiek-industrieel complex – dat 25 procent van de Nederlandse export voor zijn rekening neemt – zorgt hier onder andere voor. Maar ook de drie vooraanstaande universiteiten in de regio. Hierdoor heeft de regio een sterke positie binnen de snel groeiende mondiale kenniseconomie. Met name op het gebied van life sciences en agro-gerelateerde innovatie. De vele instellingen op het gebied van recht, vrede en veiligheid in Den Haag zetten de regio in het bijzonder (als geen ander) op de wereldkaart.

Vrijtijdseconomie, stad van de toegepaste innovaties, alsmede Zoetermeer woonstad zijn de *unique sellingpoints* van Zoetermeer

Onderscheidend. Zoetermeer onderscheidt zich in deze omgeving vooral door haar bijdrage aan de op consumenten gerichte vrijetijdseconomie. De stad is een belangrijke plek in de Metropoolregio waar inwoners naar kijken als het gaat om sport en leisure. Door de aanstaande vernieuwing van de binnenstad en de komst van nieuwe aansprekende voorzieningen – zoals Adventure World en TranSportium rondom knooppunt Bleizo – kan de stad haar bijdrage op dit vlak in de komende jaren verder uitbouwen.

Daarnaast kent Zoetermeer een stevig fundament aan MKB-bedrijven in de (E)logistiek en de geavanceerde maakindustrie. Deze bedrijven maken Zoetermeer binnen de Metropoolregio tot dé stad van toegepaste innovaties. De MKB-bedrijven vormen als het ware de motor die de kenniseconomie in de regio aandrijft. Wat in Leiden en Delft wordt bedacht, maakt Zoetermeer daadwerkelijk toepasbaar.

Bovenal is Zoetermeer binnen de Metropoolregio ook een complete woonstad. Een woonstad met veel kwalitatief goede, ruime en betaalbare woningen. Als ook een woonstad met veel groen en alle moderne voorzieningen op loop-/fietsafstand. Een plek dus die het leven in de Metropoolregio bijzonder aantrekkelijk maakt.

Pioniersgeest en vernieuwingszin in de toekomst

Prikkel. Nooit was de druk om te innoveren voor steden zo groot als nu. Veranderingen op wereldniveau vertalen zich vandaag de dag vrijwel onmiddellijk op regionale en lokale schaal. Denk alleen al aan de lokale impact van grote internationale uitdagingen, zoals de klimaatverandering en de onstuitbare groei van de wereldbevolking. Het besef hiervan biedt een extra prikkel om de intrinsieke kracht van Zoetermeer, haar pioniersgeest en ondernemingszin, maximaal in te zetten.

Model. *Living lab* is het model waarmee Zoetermeer haar toekomst vorm gaat geven: de stad zelf als levend laboratorium. Een laboratorium waar mensen uit heel Zoetermeer samen werken aan maatschappelijke vernieuwing. Hier verkennen en benoemen we met elkaar de kansen voor de verdere ontwikkeling van Zoetermeer. Vervolgens werken we de kansen uit en onderzoeken we ze op hun (meer)waarde voor de stad. Om de kansen daarna voortvarend om te zetten in daden.

Living lab creëert ook de ruimte om met minder regels, een meer flexibele toepassing van regels en vanuit de 'eigen inzet' van mensen te werken. Op die manier kunnen de mooiste dingen tot stand komen. De gemeente moet hier met haar eigen handelen goed op aansluiten. Wat betekent: vernieuwingen zoveel mogelijk stimuleren en de ruimte geven. Zoetermeer maakt het mogelijk.

De stad als levend laboratorium waarin de gemeente vernieuwingen zoveel mogelijk stimuleert en de ruimte geeft

Toepassing. *Living labs* komen er op alle terreinen waar de gemeente kansen ziet voor nieuwe vormen van samenwerking, zoals in de zorg, in het onderwijs en op het gebied van ICT. Alsook bij activiteiten die bijdragen aan het versterken van de economische structuur en het vestigingsklimaat van de stad, zoals bijvoorbeeld bij leisure-ontwikkelingen. *Living labs* betekent concreet ook het laten ontstaan van plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, nieuwe samenwerkingsverbanden aangaan, elkaar inspireren en komen tot nieuwe ideeën. Hierbij wordt voorzien dat een nieuwe wijze van aanpakken meer perspectief biedt om tot oplossingen te komen.

Rode draad is om vooral door te gaan met dat wat Zoetermeer groot maakte: alle ruimte bieden aan pioniers en vernieuwers. Zij maakten Zoetermeer immers tot de succesvolle stad die het nu is: een stad die zichtbaar uitmunt in toegepaste innovaties, die duurzame en aantrekkelijke woongebieden realiseert en die de vrijetijdseconomie van de gehele regio versterkt.

Economische vernieuwing: stad van de toegepaste innovaties

ICT. De ICT sector is in Zoetermeer sterk vertegenwoordigd. Deze branche beslaat twintig procent van het Zoetermeerse bedrijfsleven. Van alle Nederlandse gemeenten vind je in Zoetermeer binnen deze sector verhoudingsgewijs het hoogste aantal werkenden! De Zoetermeerse ICT ondernemers zijn succesvol omdat ze innovaties praktisch weten toe te passen. Zo wordt wat in Leiden en Delft bedacht wordt in Zoetermeer toepasbaar gemaakt. De centrale ligging van Zoetermeer biedt bovendien een prima uitvalsbasis voor de ontwikkeling van een ICT sector die de gehele regio kan bedienen. Kansrijke clusters zijn onder andere *Security*, *Life Sciences* en *Health*.

Wat Leiden en Delft bedenken maakt Zoetermeer daadwerkelijk toepasbaar

Campus Zoetermeer. De vorming van Campus Zoetermeer is een voorbeeld van een *living lab*. De campus versterkt de positie van het op toegepaste innovaties gerichte bedrijfsleven in Zoetermeer. Daarnaast is met een succesvolle inrichting van Campus Zoetermeer ook de jongere generatie gemakkelijker voor de stad te behouden. Campus Zoetermeer creëert concreet een digitale en fysieke omgeving voor het onderwijs en het

Het onderwijs krijgt beter zicht op de uitdagingen waar het MKB voor staat en het MKB krijgt toegang tot kennis die het nu over het hoofd ziet

bedrijfsleven die vergaande samenwerking tussen beiden vergemakkelijkt. Het onderwijs krijgt beter zicht op de uitdagingen waar vooral het MKB voor staat en het MKB krijgt toegang tot kennis die het nu nog vaak over het hoofd ziet. Kennisontwikkeling krijgt ook een stevige impuls door het aanbod in Zoetermeer van ICT onderwijs van de Haagse Hogeschool. De innovatieve motor achter de campusontwikkeling is het programma 'Zoetermeer maakt het'. En het *Dutch Innovation Park* aan de Bleiswijkseweg is het gebied waar Campus Zoetermeer fysiek gestalte krijgt.

SEA. Het platform dat de economische én sociale ambities van Zoetermeer vorm geeft, is het SEA-netwerk. SEA staat voor Sociaal Economische Agenda en stelt in Zoetermeer de gezamenlijke agenda op van overheid, onderwijs en bedrijfsleven. Deze integrale benadering en innovatieve samenwerking met het bedrijfsleven heeft zijn succes bewezen en is een voorbeeld voor veel andere steden. Ook het actieplan economie geeft een nieuwe impuls aan de samenwerking met het bedrijfsleven. De kracht van economische vernieuwing ligt in het versterken van de banden tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid.

Een Zoetermeerse ondernemer uit het Stadshart bouwde met zijn bedrijf Game Basics de inmiddels wereldberoemde app 'voetbalmanager'.

Voor het 3^e jaar op rij was Zoetermeer in 2014 de gemeente waar het hoogste aantal werklozen er in slaagde om weer een baan te vinden!

ICT-bedrijf Zetacom begeleidt MBO-studenten bij het maken van de stap van studie naar werk: in 2014 leidde zij intern 5 studenten op. Van deze 5 krijgen de beste 2 na afloop een baan bij het bedrijf.

Sociale en stedelijke vernieuwing: stad van de aantrekkelijke woongebieden

Woonstad. Dankzij haar ligging aan de overgang tussen Randstad en Groene Hart, is Zoetermeer bij uitstek een woonstad. Het groen in de stad verbindt de inwoners met de natuur in de omgeving. Tegelijkertijd genieten Zoetermeerders alle voordelen van een grote stad als het gaat om voorzieningen, cultuur en recreatie. En de meeste woningzoekenden kunnen in Zoetermeer gemakkelijk een passende woning vinden. Helemaal nu ook het aanbod van woningen voor jongeren binnenkort snel toeneemt. Of woningzoekenden nu stedelijk willen wonen in gestapelde woningen of liever kiezen voor een eengezinswoning met voor- en achtertuin: er is ook op dat vlak doorgaans voor elk wat wils.

Desondanks vraagt de woningmarkt anno 2014 –nu de woningmarkt zich herstelt van de economische crisis – om een vernieuwde agenda. Een vernieuwde agenda met veel aandacht voor de woonwensen van bewoners, de betaalbaarheid van het wonen, zelfbeheer en duurzaam bouwen. Met name duurzaamheid biedt volop kansen. Een lager energieverbruik leidt immers tot een betere betaalbaarheid. Ook kunnen de besparingen op energie ten goede komen aan woningrenovaties. Een nieuw *living lab* is geboren: verduurzaming van de woningvoorraad als ‘financiële motor’ voor de renovatie van verouderde Zoetermeerse wijken.

Verduurzaming van de woningvoorraad als financiële motor voor de renovatie van wijken: een nieuw *living lab* is geboren!

Sociaal domein. In het sociale domein zijn de uitdagingen zonder meer urgent. Het dagelijks leven binnen de Zoetermeerse samenleving zal in de (nabije) toekomst ontegenzeggelijk veranderen.

De nadruk komt in de toekomst veel meer te liggen op het activeren van bewoners, participatie en zelfontplooiing

Dit geldt in het bijzonder voor de wijze waarop de zorg is georganiseerd. Het uitgangspunt van de gemeente is daarbij ‘hoe dan ook’ dat iedere inwoner van de stad telt en deel kan nemen aan de samenleving. De nadruk ligt daarbij op het activeren van bewoners, participatie en zelfontplooiing. De eerste aanzetten voor deze transformatie zijn al gegeven; nieuwe concepten krijgen in *living labs* de ruimte om zich in de praktijk te bewijzen. Zo wordt nadrukkelijk naar Zoetermeer gekeken met het invoeren van vrij inzetbare voorzieningen waarbij niet meer door de gemeente, maar door zorgaanbieders zelf wordt getoetst. En ook hier geldt: dit

gebeurt om beter aan te sluiten op wat nodig is in de samenleving. Als het transformatieproces in het sociaal domein goed verloopt, leidt dat tot nieuwe en nog nauwere relaties tussen inwoners, gemeente en professionals.

In Zoetermeer staat aan de Van Leeuwenhoeklaan sinds 2014 ‘Futura’: het meest duurzame woongebouw van Nederland!

De stad loopt voorop bij het transformeren van leegstaande kantoren naar woningen: in 2015 transformeren we 2 kantoren naar zo’n 150 jongerenwoningen.

Woningcorporatie De Goede Woning denkt na over het realiseren van ‘Nul op de Meter’ renovaties in Palenstein: woningen die meer energie produceren dan verbruiken.

Vernieuwing sport en leisure: stad van de vrijetijdseconomie

Vestigingsklimaat. Zoetermeer creëert als stad van sport en leisure duidelijk een meerwaarde voor haar inwoners en haar omgeving. De stad levert al vele jaren een belangrijke bijdrage aan de op consumenten gerichte vrijetijdseconomie. Deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten vormt een steeds belangrijker onderdeel van het leven en wonen in de stad. Het geeft bovendien bruis en maakt de stad levendig en aantrekkelijk voor huidige en toekomstige inwoners. Dat voordeel geldt – mede door de uitstekende bereikbaarheid van Zoetermeer via de weg en (Randstad)rail – ook voor een groot deel van de inwoners van de regio.

De vrijetijdseconomie geeft bruis en maakt de stad aantrekkelijk voor de huidige en toekomstige inwoners

Verbindingen. Maar er valt in de toekomst nog veel meer voordeel te behalen. Door sport en leisure nauwer met elkaar te verbinden. En helemaal als het bedrijfsleven, het onderwijs en de maatschappelijke instellingen zich daarbij aansluiten. Ook is het verbinden van de stedelijke omgeving met het Groene Hart een belangrijke kwaliteit die Zoetermeer verder kan versterken. Goede recreatieve fietsverbindingen liggen er op veel plekken al. Zij krijgen nog meer betekenis door stad en ommeland beter in samenhang met elkaar te bekijken. De vaarverbindingen bieden eveneens veel potentie. Om al deze kansen te verzilveren zet de gemeente in op een actieve rol met *living labs*. Om op die manier samen met verschillende partners Zoetermeer nog sterker te profileren in de regio als het gaat om leisure en sportvoorzieningen.

Snowworld krijgt binnenkort een verlengde 3^e skibaan en aan de Oostkant van de stad werken Dura Vermeer, Royal Haskoning en Siemens aan het Transportium: een nieuw (inter)nationaal schaatsmekka.

Met de realisatie van het Bentwoud en de Nieuwe Driemanspolder voegen we ruim 1.000 hectare uniek natuur-, bos- en recreatiegebied aan de randen van de stad toe.

Het Zoetermeerse Stadshart is nog steeds het meest gewaardeerde winkelcentrum van Zuid-Holland. Jaarlijks trekt het Stadshart ruim 10 miljoen bezoekers.